

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstrijsko-ugarske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenje je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravljenje pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Nemški „Schulverein“.

Mnogokrat se je na tem mestu uže razpravljalo in pisalo o tem zloglasnem društvu, katero si je stavilo nalog, mej slovenško pšenico zasejati ljuško, katero nijma kratko nikar namena braniti nemštvo, ki itak v nikakej nevarnosti nij, temveč hoče potujčevati slovensko mladino in v dosegu te svrhe podkupovati učitelje in vporabljati še tako podla sredstva.

Ker razpolaga to društvo z mnogimi, deloma iz inozemstva došlimi novci, ker je njegov smoter nenaraven, zavrgljiv, njegova sredstva pohujševalna, delovanje pa nam Slovencem v prve vrsti nevarno, stavili so naši poslanci v deželnem zboru štajerskem gg. dr. Raday, Kukovec, Flucher, dr. Domminkuš, dr. Šuc, Herman in Žolgar interpelacijo do vlade. Utemeljevale to interpelacijo rekel je g. dr. Raday mej drugimi:

„Nemški „Schulverein“ seza pri obrambi nemštva v pravno področje drugih narodnosti. Delovanje tega društva po slovenskih pokrajinal te dežele v zadnjih letih stopa čestokrat preko narodnostnih mej, to nij več obramba lastne narodnosti, temveč germanizacija Slovencev. Po poročilu nemškega „Schulvereina“ se je v Rači kupilo za 1000 gl. po slopje za nemško šolo, in v Žusenu, kjer so tri četrtine otrok čisto slovenske, vpeljal se je čisto nemšk pouk. V popolnem slovenski občini Spodnjej sv. Kungeti zgodilo se je ravno tako. Učitelji na slovenskih ljudskih šolah dobivajo takozvana „častna darila“ za svoje zasluge v germanizaciji. Šolske občine zapeljujejo se z momentannimi podporami, da dajo ponemčevati svojo deco in pridejo prepozno do izpoznanja, da so s tem ugonobile naravni duševni razvoj svoje mladine. Učni načrt za ljudske šole določen je na tanko, vodstvo in nadzorstvo gre okrajnim šolskim svetom in deželnemu šolskemu svetu. Noben drug faktor ne sme vplivati na ljud-

sko šolo. Če hoče nemški „Schulverein“ slovenske šole podpirati z novci, naj gre ta podpora v krajni šolski zaklad (fond). Po zakonu ima samo deželni šolski svet oblast, nagraditi učitelje na ljudskih šolah. Nemški „Schulverein“ ne sme obdarovati učiteljev z nagradami, ker jih s tem zapeljuje k nepokorščini in nezakonitosti. To društvo pač (demoralizuje) ljudstvo in kvari (korumpira) učitelje. Vse izjave in vsi oklici tega društva so izvajajočega, skoraj bojnega duha in sploh taki, da vznemirjajo ljudstvo in netjo razdraženost mej narodnostimi. Jaz stavim na gospoda namestnika vprašanje:

Je-li vlasti delovanje nemškega „schulvereina“ na Dolenjem Štajerskem v omenjenem oziru znano; se-li vlasti zdi, da je tako društveno delovanje v soglasju z državnimi temeljnimi zakoni in s postavno določenim učnim načrtom za ljudske šole na Štajerskem, — in če to ne, kaj namerava vlada proti temu ukreniti?“

Ta o pravem času sprožena interpelacija, vzeta je nam vsem prav iz srca, vzbudila je pa tudi velik krik v nemškem Izraelu. „Tagespost“ na dolgo in široko razlagata, da je vsacemu slobodno darila dajati in vzprejemati. Da, darilo samo ob sebi je slobodno, če je dano brez pogojev. Darilo s pogojem, da naj obdarovanec deluje proti zakonitemu učnemu načrtu, proti večini prebivalstva, je pa kar naravnost podmitenje in kot tak zločin, jednak je plači, katera se dá kateremu koli lopovu, da to ali ono osoba grdi, pretepe ali sploh škoduje. Najboljši kriterijum za delovanje nemškega „Schulvereina“ je gotovo ta, da se vse nagrade učiteljem dajo tajno. Le nepošteno delo boji se luči. Učitelj, kateri je vestno in marljivo se trudil in dobil nagrado za pošteno delo, bode celo vesel, ako se to objavi, ker je taka na pošten način pridobljena nagrada nekako javno odlikovanje in priznati vrlega moža in značaja.

Kdor pa se bledega lica in s povešenimi očmi ne upa na svitlo in skrivši prejema vtipotapljene novce, kaže s tem, da je zakrivil dejanje, ki je po pravnom četu vseh poštenjakov zaničljivo, zavrgljivo in tudi kaznljivo. Nemški „Schulverein“ tedaj v istini, kakor je prav vrlo naglašal naš neumorni prvoborec dr. Raday, širi demoralizacijo, pač in kvari ljudske učitelje, in to je zlo, katero treba odpraviti čim preje tem bolje.

Mi nijmamo tacega strahu pred tem germanizirajočim društvom, kakor si domislujejo „Tagespost“, „Deutsche Zeitung“ in jednaka židovsko-nemška perotrina, a tega pa vendar ne smemo gledati mirno in apatično, da nam sošed lazi čez ograjo in na našem polji dela kvaro, širi nepravost in demoralizacijo, najmenj pa je priupustljiva tista kužna tajnost in skrivnostno podkupovanje učiteljev za germanizacijo, ker je jednak rovanju nihilistov in ima među drugimi tudi namen izpodkopavati vpliv in avtoritetu zakonito postavljenih oblastij.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. julija.

Koroška volila bode v kratkem troje poslancev v deželnem zboru na mesto odstopivih poslancev Otiča, Pongraca in Petriča. Prva dva zastopala sta lavantsko dolino in mestu njiju priporoča voliti konservativna in narodna stranka župsna Pötscha in Sajeveca.

Pišenskej trgovinskej zbornici, v katerej so Nemci imeli vsled zadnje velike zmage Čehov le še dva glasova večine, voljen je česki kandidat Schiebl za prvosrednika. To se je zgodilo tako, ker je nekaj Nemeč oddal svoj glas tudi českemu kandidatu in je bilo torej na obeh straneh jednak glasov. Žreb odločil je po tem českej narodnosti v prid. Gledé drugih poslov in častij v tej zbornici sta se stranki večinoma sporazumeli.

Znano je še, da sta mestna svetovalca Knapp in Groh, predseduje seji **mestnega zabora** bu-

LISTEK.

Potovanje križem domovine.

(Popisuje Prostoslav Kretanov.)

IX.

Iz Ljubljane v Cerknico.

Od iztočke meje slovenskih goric na obrežje — cerkniškega jezera je precej znaten — „salto mortale“, ali pri denašnje ugodnosti železniškega prometa prav majhen — „mačji skok“, katerega bi se ne ustrašil niti prijatelj Spectabilis še takrat ne, ko so mu v Mengiši na Staretovem vrtu kričavi vrabci snedli — palico, — kamo li jaz, ki imam kretovite svoje noge namazane z „demokratičnim — pardon! — z apostolskim oljem“.

In — eto me v dveh dneh iz Ormoža pod — „črnim“ Javornikom!

Zakaj da sem tako nagnil „zbežal“ iz Ormoža, ne da bi bil popisal njega ležo in raztolmačil njeovo ime, kateremu Slovenci „tostran Boča“ ne po-

gode pravega naglasa, — o tem se ne budem opravičeval; kajti, kdor je bil kedaj v tem najiztočnejšem mestu slovenskega Štajerja, ta je videl, da leži nekako bolj zunaj na — deželi; in kdor se kolikaj peča s filologijo, (in pri nas je vsakaternik rojen filolog — od Miklosiča doli do Lipe-Lapeja!) O tem pač nij „treba“ razkladati, da se je „Ormož“ rodil na isti način, liki „lontovž“, „farovž“, „mostovž“ „e tutti quanti“ germanizmi, katerim bi „precartani“ „vanderček moj“ — Lipe kar „en bloc“ rad podelil — „častno meščanstvo“; — da je namreč „Ormožu“ oče kosmati Nemec — „Armenhaus“, ki ga je nekoč ondu ob ogrskej meji vzdrževal — „nemški vitežki red“.

A če bi se kdo, ki me pozna, utegnil čudit, da nijsem šel gori po slovenskih goricah v — vinu spirat svoje „melanholije“, temu odgovarjam s Stritarjem: „Prijatelj, čakaj!“ kajti noge so mi opešale pri gazonji smolnate ilovice po spodnještajerskih klancih in ušesa so mi oglušila ob hripavem kretanju ondotnih nemčurjev, a moj otožen duh koprneval je iz megljenih nižav po solnčnej svetlobi in ker

Prost sem rojen sin priróde,
Rok si vezati ne dam,
Sam si črtam tek usode —,
Kažipotov ne poznam.

zbežal sem

„Kakor ptica, ki leti
Čez goré in čez doline“,

na jasni, solnčni — jug! — —

V Ljubljani, v stolici „lepe naše domovine“, hotel sem se nekoliko oddahniti ter navzeti se na lik Arteju na tleh narodne naše borbe novih močij za daljno potovanje . . .

Veselo sem korakal doli po kolodvorskih ulicah in ko zavijem v Blatno Vas, prikaže se mi na obzorji liki železniški dimnik visoka pinja, pod taisto podolgovat kos rumene kože podobne onej, iz katere se režejo — zimske rokovice a na sredi te irhovine ostrizena ščet sivih — brk in pred mano je stal mož, ki po Spectabilisovem preračunjenji piše svoje ime s — trinajstimi črkami . . . Kakor kak porezen vrabec čivknol sem: „Si še živ?“, a mož mi sikev v obraz: „Das ist eine Frechheit!“

Jedva zagrabit par požirkov sape, prileti mi pod noge suholičen golobradec, sopihajoč z neko

dejeviškega, pretrgala ter odtegnila besedo českemu občinskemu odborniku dr. Zatki, ker je le-ta govoril česki. Dr. Zatka pritožil se je za tega delj na višjo oblastnijo in, kakor poročajo telegrami, namestnija izrekla je nemškema „Pemcema“, omenjenema svetovalcema, grajo, češ, da jemati besedo pravi se kršiti osnovni državni zakon, oziroma jzиковno jednakopravnost.

Z juga: „Pol. Corr.“ poroča, da so se v 26. dan junija pri Beljini sprijeli oddelki 71. pešpolka z oboroženimi vtaši. Naše čete dobole so pri tej priliki 66 konj, kateri so bili večinoma ugrabljeni prebivalcem te okolice.

Vnanje države.

Srbška skupščina odobrila je v svojej seji 30. junija vladno predlogo zakona o pridobnini, v 1. dan t. m. pa načrt zakona o srbških redovih, ki bi bili: takova-red za vojaške zasluge, red sv. Save za zasluge literarne in vednostne, kraljevi red v spomin na pričetek kraljevskie časti.

Z Bolgarskega: Novo ministerstvo, ki se napoveduje uže nekaj tednov sem, sestavil bode Burmov, ki je bil minister notranjih poslov 1879. l. v prvem bolgarskem kabinetu. Novo ministerstvo bode imelo baje naslednje člane: Balabanov za vnanje, Burmov za nauke, Grekov za justico, Načević za finance, Sobelev za notranje, baron Kaulbars za notranje, Vulović, doslej minister vnanjih poslov, prevzel bi novi portfelj javnih zgradeb.

Angleška spodnja zbornica pričela je 30. junija ob 10. uri dopoldne sejo in zborovala neprehomoma do večera družega dne. Razpravljal so o irskem posilnem zakonu. Parnella in še petnajst drugih irskih poslancev so v tej seji zavoljo obstrukcije odstavili od besede in glasovanja.

O razpravah **Konference** zastran **Egipta** poroča se iz Carigrada, da zdaj grof Corti izdeluje načrt, ki ima, oprt na status quo, določiti, kakšna politična oblika se v bodoče dà Egiptu. Poleg tega se pa samostojno obravnava, katere vlasti naj bi se poverile, da napravijo v Egiptu red in mir. Doslej je skleneno, prepustiti to delo Turčiji ali pa angleško-francoskemu posredovanju. Turčija ne bi rada videla, da bi prišli tuji delat mir v deželo, katere vrhovno oblast uživa ona, za tega delj se bode v zadnjem trenutku odločila, rajši poslati svoje turške čete. Saj si je itak nakopal na glavo vsled obotavljanja svojega evropskega vlasti sitno nadzorstvo, katerega bi ne bilo, če bi o pravem času bila stopila v konferenco. Isto tako v zadregi je sultan glede Arabi paše, katerega je nedavno odlikoval, a zdaj vlasti zahtevajo, naj ga odstavi. Če ga sultan odstrani sam, je čudno, ker ga je malo poprej počastil, če pa dovoli drugim vlastem, da ga preženo, tedaj dal bi sezati v svojo vrhovne pravice in zgubil bi ves vpliv, ki si ga je z velikim trudem znova bil pridobil v mohamedancih Afrike. Zares, če pomislimo — Arabi paša, ki ga marajo niti sultan, niti kedi, niti evropske vlasti, ki pa še zmirom stoji trdn navzlic svojemu nepravilnemu in odločno volezdajskemu ravnantu, on igra vlogo, ki je čedalje bolj čudna in zanimljiva. In kakor da bi imel Bog ve kaj za seboj! Res da mu je arabski narod, kolikor ga je v Egiptu, slepo udan in probujenega izlamitskega fanatizma ves navdahnjen, res da bi se ta narod rad odresel jarma, ki so mu ga nalagali doslej mogočni tuji. Ali to ni jih še taka moč in se tudi ne

da narediti, da bi se mogel Arabi paša naslanjati na-njo dolgo časa. Podpira ga pa in ugodna je zá-jistina, da vlasti, ki se pečajo z usodo Egipta, gledajo druga na drugo ter ostro pozijo, da ne bi katera izmej njih pritisnila s silo ter tako osvojila si dragoceno deželo ali vsaj doseglia važne vplive in dobičke v njej. Tako torej nij čuda, če bo Arabi paša še na dalje gospod, dokler ga ne zmanjka po orientalsko čez noč, ali dokler ne bode sam prisili, da se razveže vreča. — Ker se Arabi paša nosi vedno bolj ošabno ter grozi s svojim maščevanjem, zbegani so vsi prebivalci ob Nilu in to tem bolj, ker dela nij več dobiti in je tudi zmanjkalo vode. To poslednje vznemirja narod grozno, ker mislijo in slutijo, da se jim je zaprla voda nalašč.

Dopisi.

Iz Prema 28. junija. [Izv. dop.] Prejpreteklo nedeljo popoludne okolo $\frac{3}{4}$ na 4. uro pričel je deželni popotni učitelj kmetijstva g. Ernst Kramar na pripravnem prostoru pred tukajšnjo staro graščino kmetijsko predavanje, katerega se je udeležilo okolo 200 ukažljnih domačih kmetovalcev in drugih gospodov, naprednih posestnikov iz okolice. Ta kmetijski shod počastili so mej drugimi tudi g. c. kr. okrajni sodnik J. Štrucelj iz Ilirske Bistre, jeden g. duhovni pomočnik in trije gg. učitelji iz okolice. Gospod Kramar pojasni najprej namen in pomen tacih predavanj. Potem govori prav po domače, priprosto in lehkoumljivo o sadjereji, živinoreji in zboljšanji taiste, dobrih in slabih lastnosti hlevov, pridelovanji več in boljše krme za govedo, o porabi kislega konjskega sena za govejo pičo, o gnojiščih, pravem ravnanti z gnojem, o porabi gnojnico, o vinoreji itd. Govor njegov bil je brez posebnih in umetnih olepšav kratek, jedernat — prav kot nalašč za priprstega kmetovalca primeren, kateremu je kot tak močno dopadal. Povedal je tukajšnjim posestnikom dosti zanimljivega in spodbudnega, za kar mu bodo in so mu prav iz srca hvaležni. Da je bilo vse na pravem mestu, dokaz najboljši je to, da je g. Kramar moral obljuditi, da še v tekočem letu jedenkrat sem kam v bližnjo okolico (Trnovo ali Bistrico) predavat pride. Tudi naši ljudje prav pogosto povprašujejo, kdaj pride zopet vrli gospod nam premškim faranom kaj koristnega povedat. To je gotovo najboljši dokaz, da so tukajšnji posestniki uže na pravej poti napredka in zavednosti.

Po dokončanem predavanji zbrali so se nekateri domači in pa vnanji gospodje udeleženci pri Klobučarju h kozarcu dobrega Kozlerjevega pive in pri kupici poštenega Istrijanca, kjer tudi nij šlo brez primernih napitnic. Odposlal se je vrli českim Sokolom k njihovej 20letnici primeren telegram v Prago in nabral se tudi mal znesek z „Narodni Dom“.

Da je bil zbor tako dobro obiskan, gre v prvej vrsti zahvala našemu častitemu g. Antonu Žgurju, kateri je ljudi uže 8 dnij poprej opozarjal na to.

Drugič gre prav topla zahvala c. kr. okrajnemu glavarstvu v Postojini, katero je s posebnim dopisom tukajšnje gg. župane opozorilo in jim zaukazalo, da naj ljudi na važnost kmetijskega predavanja po svojih občinah opozorijo ter jih k obilnej udeležbi privarjajo. Slednjič pa tudi tukajšnji učitelj te važne zadeve nij le od strani gledal, temveč naznanil vnanjim udeležencem to predavanje ali ustno ali pa pisemo.

Tako se je vse prav pošteno in dobro izšlo. Bog daj tudi obilo koristnega sadu! Hvala gre pa tudi c. kr. vlasti, katera je kmetijske zadeve začela temeljito preudarjati in pretresovati ter išče zdatnih pripomočkov, da se počasi zboljša gmotni stan kmetijstva ter se kmetijstvo sploh dovede na boljšo stopinjo pravega napredka. „Viribus unitis“ naj bode tudi tukaj pravo gaslo vseh skupaj!

Premec.

Iz Ptuja 30. junija. [Izv. dop.] Nek „naroden učitelj“ objavlja v št. 26. „Slov. Gospodarja“, naj učitelji ne glasujejo dne 6. julija za popolno izbacenje družega dež. jezik iz narodnih šol, kakor nek učitelj pri seji predlagati hoče, nego za to, da se poučevanje v drugem dež. jeziku počne v petem šolskem letu. Opozorujem pa gg. somučenike na to, ali imajo oni z mano vred toliko plačila na leto, kakor imajo učitelji na Zgornjem Štirskem, samo v materinščini poučevajoči, a oni bi pa morali za manjše plačilo doseči v šoli toliko, kakor oni v materinščini, in še poleg tega v drugem dež. jeziku poučevati? Ali se zamore drugi dež. jezik poučevati in v katerih urah bi se naj poučeval, če se učitelj drži postave in se ravna po učnem načrtu in razdelitvi učnih ur, in če hoče vestno delati, da pri nerednem obiskovanju šelskih šol doseže v materinščini, kar je postavno predpisane? Kakšno korist ima narod iz poučenja te v šoli naučene švabščine, če se ozira na maso ljudstva? Katera pedagogika govori za to in kateri pedagog priporoča, da bi se uže v narodnej šoli počelo v drugih jezikih poučevati? Ali se ne razrejejo ali klasificirajo celo pri najzagrizenejših ponemčevalcih šole neugodno, samo ker otroci v tujščini ne vspevajo? Če bi se za ta zelo odločiven predlog ne dobila večina, se ima to pripisovati neodločivosti, nevednosti itd. dotičnih gg. učiteljev. Če pa se ne bi od višje strani potrdilo, tako popolnem smelo vprašam: jeli smo mi in naš mili narod zaradi teh gospodov ovdi, jeli so oni zaradi nas in naroda, kateri jih mastno plačuje in pita? Če odločno, soglasno in vedno zahlevamo, kar mora vendar jedenkrat biti, tako bodo jedenkrat vendar nekaj dosegli; pokažemo pa se v tako ugodnem času mlačnjaki in breznačajniki, tako si itak zaslužimo po pravici, da nas železni zobjci grebenijo. Tovariši! vestno za svoj narod deluječi in vneti za njegovo naobraženje in omiko, katera se jedino osobito, kar se narodne šole tiče, zamore doseči v materinščini, rotim vas pri vsem,

cunjo pod pazduho za zgoraj opisano pinjo in ponosu sem ga spoznal, da je tako zvani „Poendlsterer“ po ljubljanskih smetiščih za famozno tedensko skladische „tajč-kranjskih“ lažij, dečak, katerega so ob lanskih binkoštih slovenski džaki v Klosterneuburgu birmali brez — krizme in kuma . . .

Ker vern, da do tretjega rado gre, krenol sem iz te nesrečne ulice proti frančiškanske cerkvi, in glej! tu mi zažari pred očmi rdeči obraz zgovornega — Ižanca.

„Kam pa — „rajžajo“? ga vprašam.

„H — Kozlárju!“ mi odvrne ter mi seže pod pazduho.

V Kozlerjevej pivarni prerijava za nekaj karkov meglo tabačnega dima, kar se mi pogled zateci v goščavo črne kuštrave brade, izmej katere se mi nasproti režé široke, otekle šobe . . . „Odi profanum vulgus et arceo!“ „pljunem“ prav debelo, karor stari Srakar v Kodrovi „Marjetici“, ter se usedem v kot, v družbo „pivnih trapistov“, ki molče drug drugemu pivo pokušajo, češ, kateremu izmej njih je „Culu-kafra“ prilila največ „hanselna“. Ker nijsem kak indijsk „nabelbeschauer“, naveličam se

brzo te neme konverzacije, izpijem svoj ječmenovec ter splavam po dimovih valovih ven na prosti vzduh.

Prišedšemu na ogel Tavčarjeve palače, prekriža mi pot z dolgimi svojimi „muštačami“ priatelj Rujavko ter me povabi na „jour fixe“ literarno-zabavnega kluba, kamor sem ga drage volje spremlil. In bil sem prav prijetno iznenaden po prostodušnem občevanju naših slovstvenikov, ki so v složnem krogu sedeti pozorno poslušali gosp. Evgena La ha marljivo sestavljeni berilo statističnih podatkov . . .

Osvedočen, da „naša reč slovenska živo klij“, kljub molčečej anathemi nekaterih krivovercer, ki se nečejo ponižati do tega toli potrebnega nam literarnega občestva, — ostavim dvorano ter se odpeljem iz Ljubljane tja po močvirji proti Borovnici, kjer se napotim v pohode tamnošnjih znancev. Najprej krenem k pobratimu P., ki je svoj čas moral čitati toli sitne pozive k naročbi „Laibacher Schulezeitunge“, a ker je mož še plaval v pedagogičnem svojem življi, zavijem jo doli ob želesniškem vijaduktu k prijatelju Dragomiru, broječ na poti mostove stebre kakor „ženin“ Bodanski v Pajkinej

„Mačehi“ — klobase pred snubljenjem svoje Evfemije . . .

(Prijatelj Spectabilis naj mi ne zavida, da sem mu pred nosom odščapnil te klobase, ki so nam zopet nov dokaz, da je od „vzvišenega do — smešnega samo jeden korak.“ In tega skoka s cvetlic na — klobase v toli poetičnem trenutku nijma nikdo drug na vesti, nego li veleslavni naš pesnik — S. Gregorčič; kajti, v tem ko je Janko paral njegov „črni plaš“, napredla je Pavlina omenjene klobase. In prav mu je, g. Gregorčiču namreč: zakaj ne popiše natančne svoje obleke, n. pr. da-li jo ima s svilo ali s „parhentom“ podšito, koliko gumbov „običava“ nositi in če je plašč iz „brnskega sukna,“ kajti to mora g. profesor vse vedeti: „Daran erkennt man den gelehrt Herrn.“

Jaz, ki sem na svojem potovanji križem domovine imel častno priliko, ogledati si g. Gregorčiča „črni plaš“ od zunaj in od znotraj, mogel bi postreči z vestnim popisom, ako bi ga kateri kritik za oceno njegovih (Gregorčičevih) „Poezij“ nujno potreboval! . . .

A glej ga no, kam človeka zapeljejo take — asocijacije idej! Za Boga! skoraj bi bil šrbunknil

kar vam je najsvetejše, pri lastnej maternej krvi, katera vas je dojila, da stojite kakor skala in storte zdaj, ko je za to čas, odločilen korak, in počažete dejanski, da ste slovenski korenjaki in oddišni poštenjaki ter soglasno glasujete za predlog, naj se švabščina glede na okolnosti popolnem odstrani iz naših narodnih šol, ne glede na to, kaj bode se storilo „zgoraj“, pokažimo jim ravno s tem, da smo faktor, s katerim se ima računati, in na katerega se ima v teh rečeh ozirati!

Več o tem v seji samej. Priporoča se tudi drugim okrajem, da store v tem obziru nekaj več. Zakrivimo si sami, če smo potem prezirani v vsakokakem obziru. Odločnjakom in poštenjakom pa klicem: le neprestrašeno in stalno naprej!

Domače stvari.

— (Bazar in beseda na korist „Narodnemu Domu“.) Včerajšje dvomljivo vreme bilo je povod mnogokratnemu vprašanju: „Ali bo, ali ne bo?“ In res opoludne še nij bil nič govorega. Ko pa se je popoludne razobesila trobojna zastava nad čitalnico, znal je takoj vsak, kaj to pomeni, in ob 7. uri bilo je občinstva uže vse polno. Vojaška godba pešpolka „Veliki knez Mihail“ pričela je muzikalni spored in svirala, kakor navadno — izvrstno. Čitalnični pevci pod vodstvom gospoda Valente peli so Eisenhutov „Ustaj rode“, Genečjevo „Laško salato“ in ker pri zadnje omenjene ploska in izzivanja nij bilo konec, kot poseben nameček še I pavčovo „Domovino“, katera pesen, uže tolikrat čuvena, v svojej izrednej lepoti vender vedno močno vpliva na poslušalca, zlasti če tenor in bariton pojeta taka pevca, kakeršna sta gg. Meden in Pucičar. Obeh petje, posebno pa prvega, je itak uže široko znano, treba tedaj omeniti jedino to, da sta bila oba prav ugodno razpoložena in s svojim petjem vzbudila burno priznanje. Zbori bili so čitalničnih pevcev vseskozi vredni, za tega delj nam je bilo žal, da je morala izostati Nedvđova nova kompozicija Gregorčeve pesni „Vojaci na poti“. — „Sokoli“ predstavljal so „arabske piramide“ (oltar, stolp, angeli, križ, grupa velikanov) prav vrlo in s primerno eleganco ter uprav sokolsko vztrajnostjo, zato donela jim je v resnici zaslžena iskrena pohvala. Glavno pozornost zavzimal pa je ta večer po dobrovoljnih darovih sestavljeni bogati raznovrstni „bazar“, kateremu bil je glavni ter jedini smoter izvabiti kolikor možno denarja iz žepov in listnic obiskovalcev. Razstavljeni bili so kaj lepi predmeti, cene prav poštene, deloma celo prenizke, kaj čuda tedaj, da se je okolo tega centruma sukalo vse ter pogajalo in šaljivo barantalo z brdkimi in dovtipnimi prodajalkami, gospema Valenta in Wölfling in gospicami Druščovič, Matkovič in Rode. Promet bil je do zadnjega živahen, razprodalo se je čisto vse in po dobrej ceni. Navadne viržinke plačevale so se po 10, 20, in tudi več soldov, za mal šopek cvetic zatočil se je goldinar po mizici in na-

mestu dveh goldinarjev od desetaka, ponudila in vzprejela sta se dva šopka. „Kaj velja to?“ vpraša nekdo jedno teh prodajalk. „Jeden goldinar“ je odgovor. Kakor bi ne bil dobro čul, vpraša dotičnik še jednokrat: „Koliko ste rekli?“ „Dva goldinarja“ bil je brzi odgovor, kateremu pa je sledilo tudi jednako brzo plačilo. Lepo število petakov, desetakov in druga drobiža iztržile so omenjene zastopnice lepega spola in tako olajšale listnice marljivih kupcev. So li vsem srcem storile jednak uslugo, kdo to ve? V kratkem rečeno, „bazar“ se je izvrstno obnesel, ponudba in povpraševanje bila sta v jako srečnem razmerji. Mi Slovenci, vsaj v Ljubljani, sicer nijmamo mej seboj milijonarjev, a srednji stan, stan premožnih ljudij je dobro zastopan in ti so pri takih prilikah radi darežljivi in tako pride kmalu precejšnja vsota vkupe, ker tudi domoljubje nij več prazna reč, temveč se dan za dnevom vedno zavednejše pojavlja. Da je temu tako, osvedočili smo se včeraj, ko smo gledali prihajajoče in odhajajoče občinstvo k bazaru in nekako radostno pokladajoče svoja darila in naklonila na naroden žrtvenik. Največje darilo bilo je 100 gld., darovatelj pa domoljub, skoraj mlad po letih, a ipak pripadajoč k nekdanjej starej gardi. Koliko je včerajšnja jako prijetna zabava donesla čistega dohodka, zdaj, ko to pišemo, še nij znano. Jutri pa nam utegne uže biti možno poročati i o tem.

— (Gospod Josip Regali) odložil je mandat kot mestni odbornik ljubljanski.

— (Dnevni red) seji mestnega odbora ljubljanskega vtorok 4. dan julija 1882. leta ob 5. uri popoludne v mestnej dvorani: A) V javnej seji: I. Naznanila prvosedstva. II. Predlogi personalnega odseka: 1. O podeljenji kranjske invalidne ustanove. 2. O dopisu kranjske stavbene družbe zaradi pota pri tržaškej cesti. III. Predlogi finančnega odseka: 1. O nasvetu bivšega mestnega ekonoma Antona Podkrajška, naj se odpiše zaostalih najmovin 696 gld. 44 kr., katerih nij moči izterjati. 2. O ponudbi celjskega slikarja in fotografa Martinija, naj se nakupijo fotografične podobe postojinske jame. 3. O zahvali deželnega odbora kranjskega na objavljenih 5000 gld. za Rudolfinum. 4. O poročilu mestne blagajne, da se je gospodu Martinu Hočevarju izplačal kupni znesek 5682 gld. 5. O dopisu deželnega odbora kranjskega gledé priloga stavbenim troškom za ljubljansko gledališče. IV. Predlogi policijskega odseka: 1. O rekurzu krčmarja Vetterja v sv. Florijana ulicah št. 33 zoper naloženo mu globo 5 gld. 2. Račun o zdravilih za mestne uboge v I. četrletiji 1882. 3. O volitvi dveh mestnih odbornikov v mestni zdravstveni svet. V. Predlog šolskega odseka o volitvi dveh novih članov v mestni šolski svet mesto odstopivih gg. dr. Keesbacher in Leskovic. VI. Volitev zastopnika ljubljanske mestne občine v upravnem svetu tukajšnje otročje bolnice cesarice Elizabete. VII. Samostalni predlog gospoda dr. Valentina Zar-

nika o poduku nemščine v ljubljanskih mestnih šolah. B) V tajnej seji: 1. Sprejem občanov in meščanov. 2. Prošnji mestnega stražnika Al. Erzina in magistratnega službega Jarneja Marna za denarno podporo. 3. Prošnji magistratnih slug Karla Broša in Ulrika Salmiča za trimesečno predplačo.

— (Učitelji ljubljanskega okraja) obhajali bodo prihodnji četrtek, 6. dan t. m., spomin za ranjim svojim priljubljenim šolskim nadzornikom Wisiakom. V ta namen zložili so za slovesno črno mašo pri Sv. Petru v Ljubljani, pri katerej peli bodo sami gg. učitelji. Opoldne imeli bodo skupen obed v čitalničnej restavraciji.

— (Za praznik slovanskih apostolov Cirila in Metoda) ste dve prekrasni himni zloženi, katerih prestave (po gosp. J. Bilci) je g. Ant. Foerster primerno in melodijozno uglasbil; „Cerkveni Glasbenik“ ji prinaša v prilogi za mesec junij, jedna je zložena za mešan zbor, druga pa za možki.

— (Karel Dežman) je strašansko srdit, da so ga v zadnjej seji občinskega odbora njegovi tovariši pustili na cedilu. Misil je namreč s svojim odhodom narodno stranko nesklepčno napraviti, da bi ne bila dovolila vozov florijanskim ulicam. Dosti jasno je izrazil svojim prijateljem svojo nakano, ali gosp. dr. Suppan, dr. Schafer in Gariboldi so mu tudi dosti jasno, akoravno molče, odgovorili, kakor Nestroy veli v „Lumpaci vagabundu“: „Nichts für uns“! Ubogal ga je sam plemeniti Okrog. Ker se Karel ne upa svojih političnih tovarišev prijeti, razkoračil se je v zadnjem nemškem Brenciji nad dr. Zarnikom in obsul ga z vsemi psovki, ki jih ima v svojem „Schimpf-Lexiconu“ nakopičene. Njegova jeza se razteza celo do izmišljotine, da dolži dr. Zarnika ročne telovadbe mej govorom v rotovškej dvorani. Ker nam gosp. Dežman mej vsemi še ostalimi nemškutarji jedini nekoliko življenja in veselja spravi v rotovško dvorano, veseli nas iz srca, da si je radi svojega zdravja v svojem organu ohladil jezo, — ali to pa vender ne gre, da bi prisvajal kateremu političnemu protivniku „turnarske“ lastnosti, ki jih dотični nijma. Dežmanova trditev, da bi bil dr. Zarnik mej govorom ob mizo bil, je ravno toliko zlagana, kakor ako bi na priliko kdo govoril, da so Dežmanovi lasjezavoljo tega tako beli, ker jih maže vsak dan z jazbečevu mastjo!

— (G. Otokar Mokrý,) češki pisatelj in član redakcije „Narodnih Listov“, potupoč preko slovenskih dežel v Benetke, bavi se te dni v Ljubljani. G. Mokrý zanima se kako živo za naš narodni razvoj, kakor so Čehi sploh najvernejši zastopniki slovanske vzajemnosti. Na zdar!

— (Izpred porotnega sodišča.) 26. junija bila je zatožena 30 let stara kmetska hči Franciška Janežič hudodelstva detomora. Dne 25. aprila t. l. je porodila v Perovem blizu Grosupljega otroka, ga precej po porodu prijela za vrat in toliko časa dušila, da je bil mrtev. Potem je skrila mrlja pod streho, dokler je nijso zasačili žandarji. Pravi, da se je bala očeta in ljudij. Obsojena je bila na tri leta težke ječe. — 27. junija bil je zatožen Franc Žagar, 35 letni posestnik z Iga, hudodelstva uboja. Poslal je svojega 12 let starega sina s konji na pašo. Drugi dan imel je jeden konj neko oteklinu na gobcu. Žagar je sina dolžil, da je on krv, ter ga z gnojnimi vilami tolkel po glavi, da je dečko umrl vsled množih ran. Žagar skuša tajiti, a brez vspeha. Potrošniki potrdijo vprašanje, in bil je obsojen na šest let težke ječe poostrene s postom. S to obravnavo končale so se porotne obravnave te sesije.

— (V Kamniku) bila je včeraj volitev polveljnika požarnej straži. Znani Johan Kecel dobil je 18, gospod Julij Starčevič pa 38 glasov. Slednji je tedaj načelnik kamniške požarnej straže. Prav z veseljem kličemo njemu in Kamničanom „Slava!“

— (Slovensko literarno društvo na Dunaju) ima v četrtek 6. julija svoj XV. redni zbor v Kaiserjevih gostilnih „pri sv. Trojici“ (III. Ungargasse 27). Zborovanje začne se točno ob 8. uri zvečer po naslednjem redu: 1. Prebere se poročilo o poslednjem zborovanju. 2. „Malomeščanske studije“, spisal J. P. 3. Slučajnosti. — Vsi gg. udje in pri-

v potok endu pred „Dragomirovim málinom“, pri katerem sem se spomnil, kako daleko smo vender mi Slovenci na literarnem polju ostali za — Nemci, ker ne glešamo niti jedne takše „mlinarske pesni“, po katerih se pri njih cedi toliko sentimentalne „solzne vode“, da bi jim mogla goniti deset málinov: naši romanopisci in novelisti kretajo se sicer kaj radi okrog „málinov“ in „žogišč“, katera poslednja (puristično) „pile“ nazivljejo; toda strogi njih poveljnik — Stritar jih je zapodil, obregovši se osorno nad njimi: „Pustimo uže tisto večno mlinarjenje in žaganje!“ baš, kakor je prigodom otvorjanja ptujskega „Narodnega Doma“ g. dr. Jurčela zavrnol s — kegljišča — graške „Triglavce“...

Da se je prijatelj Dragomir ob mojem prihodu razvesil, tega še pravil ne bom; pač se mi pa vredno zdi omeniti, da sva jo takoj ubrala v Koširjevo „apnenico“, kjer nama je g. Borštnik razgrnil tožbene akte glede nekega poginenega konja; a ker izmej naju nobeden nij jurist, nijsva vedela kaj z omenjeno paro početi, dokler nij prišel vrli naš Danilo, ki je povabil Dragomira na Vrhniko, ako ga namreč poslednji s svojim konjem tja „potegne“. No, Dragomir je dobra duša: ne pet ne

šest stal je pred gosp. Vrbičevi hišo, kjer sva si midva z Dauilom duši privezavala za vožnjo — s svojim „pramom“, rekel bi pesnik y., ko bi ne bil slučajno pošten slovensk — sivec! — Brzo je tekel naš Pegaz mimo Bistre gori proti Vrhniku, v katerej žal! ker je bilo uže noč, nijsem nič kaj dosti videl; samo toliko sem opazil, da je nekako čudno po hribih zložena in da po njej tu in tam odmevajo „sladko zvočni“ tevtonske glasovi. Jedino kar me je ta večer zabaval, bilo je rimano pripovedovanje ondu bivajočega znanca Prosena o njegovih ljubezenskih averturah. Srečen pisek, ki v neusahnej svojej domišljiji zajemaš izvor večne mladosti! — —

Vrnivši se v Borovnico v poznej noči, podali smo si roke ob razgetajočem železniškem šarcu, ki me je potegnil v naglem diru do Rakeka, od koder sem krenol proti Cerknici.

Ne daleč od Rakeka razgrne se mi diven razgled na čudovito cerkniško jezero in glasno zapojem s Franjom Cimpermanom:

„Pozdravljam srčno te, jezero,
Kako si lepo, sinje spet!
Kje tebi še enako ktero,
Pokazati zamore svet?“

jatelji našega društva vabijo se prijazno v to zborovanje, poslednje v letošnjem šolskem letu.

Odbor.

— (Akademično društvo „Slovenija“ na Dunaju) ima v sredo 5. julija svojo V. redno sejo v letnem tečaju 1882. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. „O Cirilu in Metodu“ predava g. prof. Glaser. 3. Poročilo o čitalnici. 4. Voleitev dveh odbornikov. 5. Slučajnosti. — Lokal: I. Naglergasse, Winningers (Dolhers) Bierhalle, souterrain. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

— (Strela ubila) je v petek jutro 30. m. m. gospodarja po domače Mihatovega Gašparja iz Vole pri Košani, mej tem, ko je šel kosit na bližnji travnik. Zapustil je vdovo z več nepreskrbljenimi otroci. Tu je zopet svarilen vzgled koscem, da nij smeti koso imeti ob hudej uri pri sebi, da ne bodo žrtev jednakej nenačnej smrti.

— (Nevihta 30. junija) je na Štajerskem, kakor poroča „Südst. Post“, napravila veliko škode in nesrečo. V Šmartinem na Pohorji je zjutraj ob 8. uri trešilo v šolo, in strela ubila je kako spretnega učitelja g. Gašparja Lešnika in še jedno žensko, jedno žensko pa je težko ranila. Pri Mariboru je strela poškodovala jedno žensko in mesarja pri sv. Jurji, v drugem selu pa ubila kravo in tele. V Dobrni pa se je ob 9. uri zjutraj utrgal oblak in voda poplavila je vsa polja po dolini ter tako uničila pridelke.

— (Pastor Dianiška,) ki si je s svojimi dopisi v Stuttgartske liste pridobil maloslavno ime, a kako opravičeno jezo Hrvatov, zapustil je Zagreb, kjer mu nij bilo možno bivati dalje in šel na severno Ogersko blizu Koščic. Srečni Hrvatje, ki so se iznebili zlvoljnega človeka, kakeršen je Dianiška, ki pri nas živi še v mnogih eksemplarjih.

— (Psalmi Davidovi), kako blagoglasno poslovenjeni, lepo tiskani in mehko a prav lično vezani dobivajo se pri Adolfu Holzhausenu na Dunaju po šest krajcarjev.

Darila za „Národní Dom“.

Prenesek	2702 gld. 17 kr.
G. Ivan Ložar, zastopnik banke „Slavija“ v Trzinu	1 " — "
P o g. M. Rantu v Premu:	1 gld. — kr.
G. Anton Zgur, župnik	1 " — "
G. Andrej Frank, žu-pan	2 " — "
G. Matija Ambrožič, posestnik	1 " — "
G. Anton Grah, posestnik	1 " — "
G. Ivan Baša, posestnik	1 " — "
Gospa Marija Grahov, krčmarica	1 " — "
G. Anton Posega, vodja železniške postaje	1 " — "
Vesela družba pri Klo- bučarji	4 " 60 "
G. Janez Valenčič, posestnik	2 " — "
G. Jakob Valenčič, trgovec	1 " — "
G. Pavle Renko, posestnik	1 " 40 "
G. Franjo Tomažič, posestnik	— " 50 "
G. Anton Kovačič, posestnik	2 " — "
G. Miha Kovačič, posestnik	— " 50 "
G. Jakob Valenčič, posestnik	1 " — "
G. Jakob Kariž, za-sebnik	— " 20 "
G. Anton Žnidaršič, c. kr. poštni opravnik	1 " 80 "
Gospa Ivana Rant, učiteljica	1 " — "
Vkupe	24 " — "
G. Josip Sterbene, duhovnik v pokoji v Ljubljani	4 " — "
G. Fran Zafran, cerkvenik v Ljubljani	2 " — "
Vkupe	2733 gld. 17 kr.

Zahvala.

Blagorodnemu in velečenjenemu zdravniku g. J. Marjerju v Planini, se podpisani šolski vodja v imenu šolske mladeži toplo zahvaljuje za uljudno in brezplačno stavljene kóz.

Uneč, dne 2. julija 1882.

Iv. Poženel.

Umrli so v Ljubljani:

30. junija. Antonija Pangerc, kajžarjeva hči, 18 let. Ilovica št. 12 za osebnicami. — Marija Piršel, dekla, 32 let. Kravja Dolina št. 11 za otrpenjem možgan. — Janez Rozman, čevljarjev sin, 7 tedn. Pred Prulami št. 27 za

božanstvo. — Marija Sojer, fijakarjeve udove hči, 6 ur. Kravja Dolina št. 3 za slabostjo.

V bolnici.

28. junija. Apolonija Jevnikar, dñinarica 28 let. 29. junija. Matija Okrajšek, rudokopova hči, 18 mes. za ošpicami.

Tujci:

2. julija.

Pri Slovu: Gebhart z Dunaja. — Šarpa iz Reke. — Pulitzer iz Trsta. — Bahovec z Dunaja. — Scher iz Brna. — Oberlecher iz Kaminga.

Pri Malte: Paoich z Maribora. — Hahn, Pollak in Naidely iz Trsta. — Boch, Riavetz in Otto z Dunaja. — Stern iz Zagreba.

Pri avstrijskem cesarju: Volovček iz Kamnika. — Ravnikar iz Gobnika. — Haag iz Beljaka.

Meteorologično poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem-peratura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
30. junija	ob 7. uri zjutraj	735·98 mm.	+ 16·6° C	slaboten gorenjec	oblačno	0·00 mm.
	ob 2. uri popoldne	734·81 mm.	+ 23·7° C	slaboten jugovzhod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	733·37 mm.	+ 20·0° C	slaboten jugovzhod	oblačno	
1. julija	ob 7. uri zjutraj	732·80 mm.	+ 18·0° C	slabotna burja	oblačno	0·00 mm.
	ob 2. uri popoldne	732·30 mm.	+ 18·6° C	slaboten vzhod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	731·54 mm.	+ 17·0° C	slaboten jugovzhod	oblačno	
2. julija	ob 7. uri zjutraj	731·95 mm.	+ 17·4° C	slaboten jugovzhod	oblačno	0·00 mm.
	ob 2. uri popoldne	732·30 mm.	+ 22·8° C	slaboten vzhod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	734·94 mm.	+ 16·0° C	slaboten vzhod	oblačno	

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk je sicer povsod, vendar toliko jednakomerno pal, da je znašal razloček med maksimum na vzhodu in meji minimum na zahodu samo 2 mm. Vetrovi so postalni precej močnejši in tudi bolj sprememljivi, vendar so večinoma prevladovali zahodni in južni. Temperatura je povsod za spoznanje pala in postala vsled tega precej normalna; razloček med maksimum in minimum je znašal 8° C. Vreme je postalno povsod, posebno pa v zahodnej polovici, precej nestanovitno, sem pa tja tudi deževno in celo viharno. Morje skoraj popolnem mirno.

Tržne cene v Ljubljani

dné 1. julija t. l.

		gld.	kr.
Pšenica, hektoliter		9	26
Rež,		6	34
Ječmen	"	4	71
Oves,	"	3	74
Ajda,	"	5	20
Proso,	"	5	52
Koruzna,	"	7	—
Leča	"	9	—
Grah	"	9	—
Fizol	"	10	—
Krompir, 100 kilogramov		3	03
Maslo, kilogram.		92	—
Mast,	"	86	—
Špeh frišen	"	74	—
" povojen,	"	78	—
Surovo maslo,	"	75	—
Jajca, jedno	"	2	—
Mleko, liter	"	8	—
Goveje meso, kilogram		56	—
Telečeje	"	52	—
Svinjsko	"	64	—
Koštrunovo	"	30	—
Kokoš	"	35	—
Golob	"	18	—
Seno, 100 kilogramov		2	68
Slama,	"	1	69
Dryva trda, 4 kv. metre		5	80
" mehka,	"	4	—

Dunajska borza

dné 3. julija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Papirna renta	76 gld.	85 kr.
Srebrna renta	71	60
Zlata renta	95	90
1860 državno pesejilo	130	50
Akcije narodne banke	827	—
Kreditne akcije	316	—
London	120	25
Srebro	—	—
Napol.	9	55 1/2
C. kr. cekini	5	67
Državne marke	58	80
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	—
Državne srečke iz l. 1864	171	—
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	45
Ogrska zlata renta 6%	119	35
" 4% papirna renta 5%	87	35
5% štajerske zemljišč odvez. oblig.	104	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	70

Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi .	120	—
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	99	60
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	50
Kreditne srečke	100 gld.	176
Rudolfove srečke	10	20
Akeje anglo-avstr. banke	120	122
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	223	—

Št. 9971.

(437—1)

Razglas.

Ker je dné 25. t. m. zvečer na Viči nek velik pes z dolgo rudečasto dlako pa belo liso na hrbitu in čopastim repom mnogo drugih psov in jednega otroka ugriznil in se je pri sekciiji tega psa izpozna, da je sumnjiv pasje stekline, je c. kr. okrajno glavarstvo v Ljubljani po dopisu od 27. dné t. m. št. 9283 v smislu §. 35 postave od 29. februarja 1880 trimesečni pasji kontumac na 4 kilometre daleč okolo mesta vpeljalo.